

Splitska slika sv. Sebastijana

Platno s likom sv. Sebastijana (vel. 133/113 cm) najljepša je slika splitskog baroknog franjevačkog samostana Gospe od Zdravlja na Dobrome. Na tamnosmeđem fondu potamnjenog platna odskače mladenačko golo svečevo tijelo, vješto modelirano, tamnomaslinastog inkarnata, privezano o deblo, danas jedva vidljivog, stabla. Konopom je iznad svečeve glave vezana uzdignuta Sebastijanova lijeva ruka, a desna je skrivena iza tijela. Prema nebu je upravljen mučenikov intenzivni duboki pogled tamnih, tužnih, zaplakanih očiju s naglašenom bjeloočnicom. Na mladenačkom liku — uz ove izvanredne oči — dominiraju osjenjen i vješto slikan nos, meke usne i mali tamnosmeđi brčići, dok se duge tamne kose danas spajaju sa pozadinom slike. U prsa i u bedro lijeve noge sveca zabodene su velike strijele. Oko bokova je bogato nabrana bijela tkanina. U daljini se danas jedva naslućuje brdoviti krajolik.

Već na prvi pogled možemo na tom platnu prepoznati slikara koji je vidio Caravaggia i koji naročito poznaje flandrijsko barokno slikarstvo, posebno Van Dycka. Ako suzimo tu prilično široku karakterizaciju, možemo na slici osjetiti jasno prisustvo velikog baroknog slikara iz Genove Bernarda Strozija (1581—1644), koji je tridesetih godina XVII st. došao kao zreo slikar u Veneciju i tu uz Toskanca Fetija i Nijemca Lyssa odigrao ulogu jednog od obnovitelja mletačkog baroknog slikarstva.

U Strozijevu djelu možemo naći upravo temu sv. Sebastijana, u velikoj pali u crkvi S. Benedetto u Veneciji gdje je, pod krošnjom stabla na kojoj lebde bucmasti anđelčići, postavio uz grane privezanog mučenika, čije tijelo skidaju sa stabla sv. Irena i njene drugarice. Tipološki je naš svetac jako bliz tom Strozijevom vanrednom aktu snažnog i mišićavog mladića tamnih kosa, bolna i ozarena pogleda, malenih brčića, slično modelirana tijela, analogno postavljene tkanine oko bedara, na isti način konopom vezanih ruku i — a to je najvažnije — vrlo bliskim rješenjem svjetlosne igre i kolorističke game.

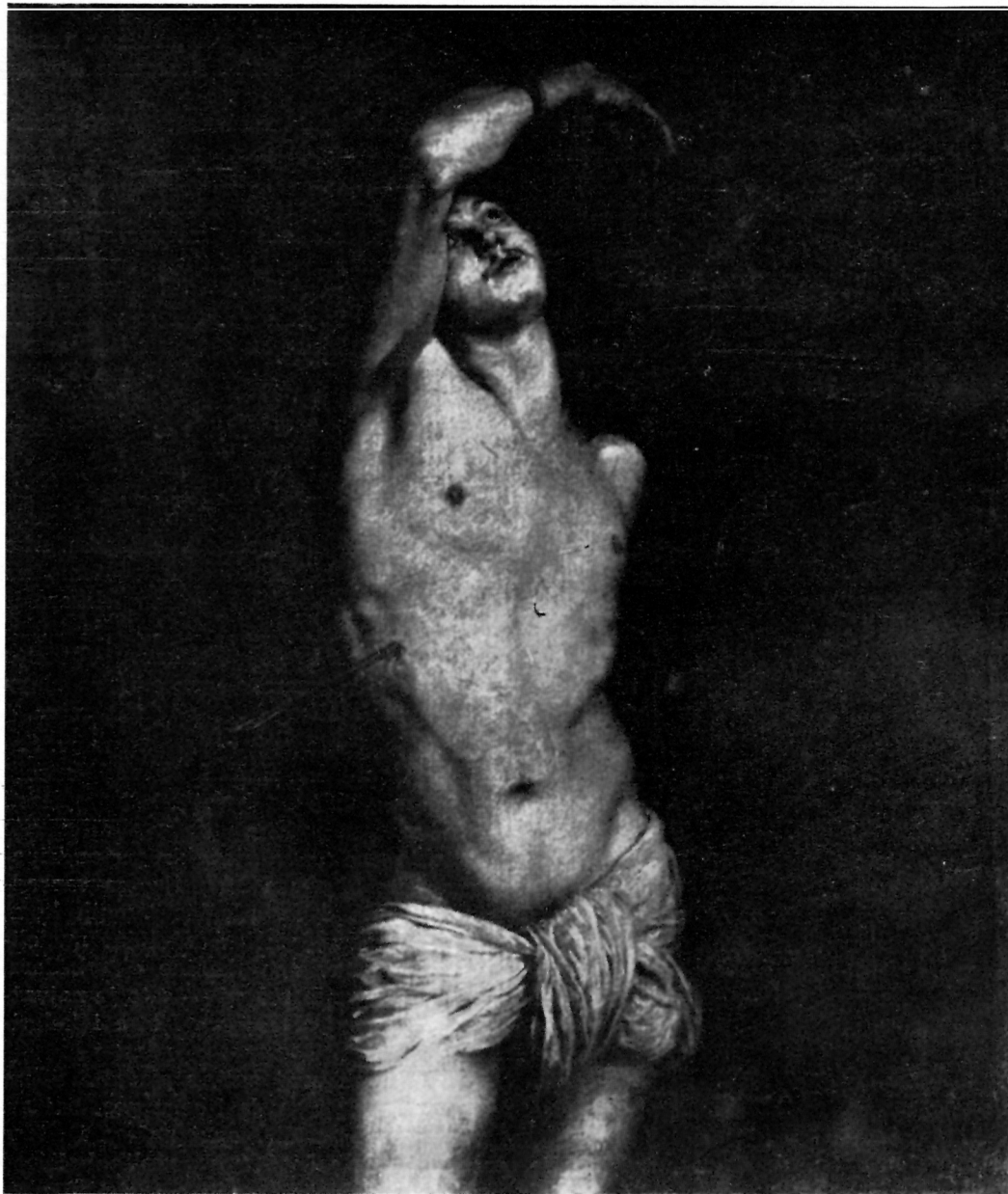
Na drugoj jednoj Strozijevoj pali, s glavnim likom sv. Kristofora u prvom planu, nalazi se u pozadini sv. Sebastijan, vezane ruke o stablo poput našega i slične fizionomije, crnomanjaste puti i kose, malih brčića i slično tretiranog tijela.

Takva se karakteristična glava mladog čovjeka tamne puti, crnih očiju i tamnosmeđih brčića javlja i drugdje u Strozijevu djelu. Spomenuo bih u prvom redu sv. Domenika na slici „Raj“ u Palazzo Bianco u Genovi, zatim, u nešto manjoj mjeri, likove sv. Lovre na slikama u crkvi s. Nicola da Tolentino u Veneciji i u zbirci Kress u New Yorku, te lik Davida na slici u firentinskoj zbirci Raffaldini.¹

Nedostaje na našoj slici, ako je nisu iskvarili eventualni kasniji namazi, ona sloboda poteza kistom i ono vanredno, a za Strozija tako tipično tretiranje pikturne materije, koje bi se naročito moglo osjetiti na prilično tvrdo slikanoj tkanini oko bedara, tako da bih

¹ Za reprodukciju nabrojanih Strozijevih slika v. G. Fiocco, Bernardo Strozzi a Venezia, Dedalo II, Milano — Roma 1921—1922, str. 651, 652; G. Fiocco, Die venetianische Malerei des siebzehnten und des achtzehnten Jahrhunderts Leipzig 1929, sl. 13; La pittura del Seicento a Venezia, Venezia 1959 (catalogo a cura di P. Zampetti), sl. 74, 75, 76; Galleria di Palazzo Bianco, Genova 1950, str. 15; A. M. Matteucci, L'attività veneziana di Bernardo Strozzi, Arte Veneta IX, Venezia 1955, sl. 155. Za fotografiju pale sv. Sebastijana i sv. Kristofora zahvaljujem prof. R. Palluchiniju.

² A. M. Matteucci, o. c., str. 154.

Krug Bernarda Strozija
SV. SEBASTIJAN
Split, Gospa od Zdravlja

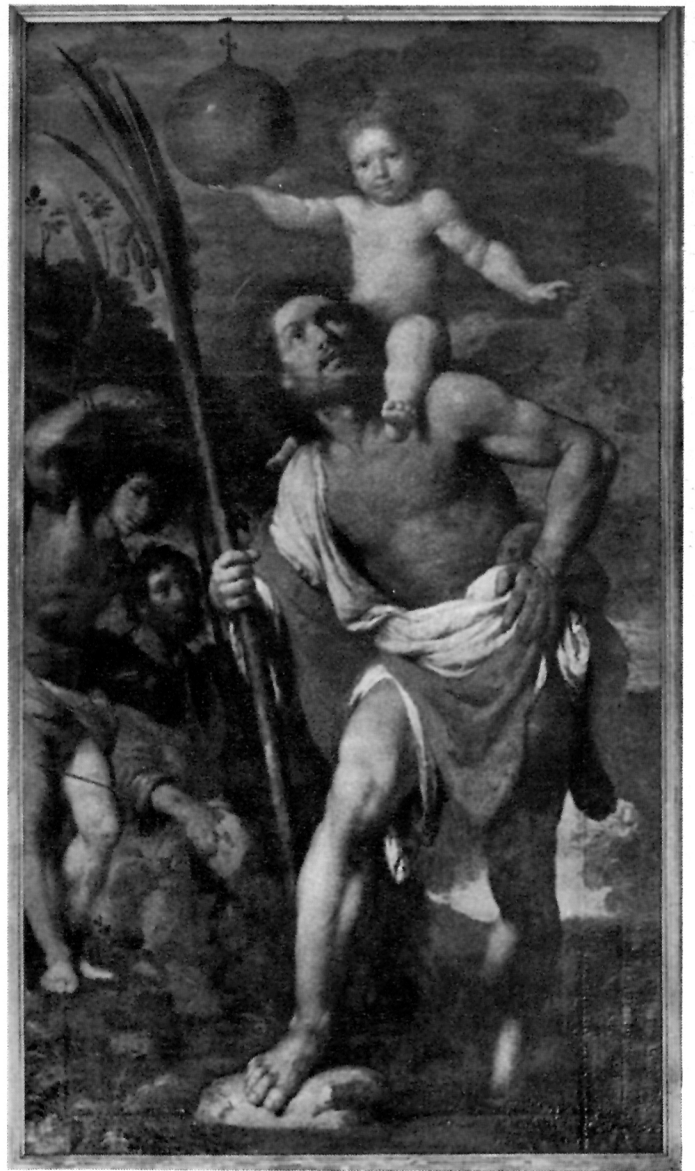
sliku u njenom današnjem stanju atribuirao neosporno vještoj ruci nekog direktnog đaka ili sljedbenika ovog velikog majstora koji je ostavio tako vidan pečat u slikarstvu genovskog i venecijanskog baroka. Poznato je, k tome, da je Strozzi u Genovi, a naročito u Veneciji (odakle s obzirom na citirane komparacije i na veze Venecije i Dalmacije očito potječe naša slika), imao veliku i uhodanu „bottegu“ i veliki broj imitatora i sljedbenika, koji su kopirali ili pravili varijante njegovih slika.² Splitsko platno, neosporno vrijedno i po svom ne malom kvalitetu, zastupa time stil ovoga majstora, dosad neidentificiranog na našim obalama.

IL DIPINTO SPALATINO DI S. SEBASTIANO

In questo breve contributo l'autore pubblica la tela con s. Sebastiano che si trova nel convento della Madonna della Salute di Split (Spalato). Il santo è dipinto trafitto da frecce e legato a un albero. Molte analogie tipologiche, fisionomiche e stilistiche avvicinano questo dipinto a Bernardo Strozzi, che dipinse più volte il giovane martire. La mancanza della caratteristica libertà della pennellata nel dipinto spalatino costringe — nonostante i chiari confronti colle tele del grande pittore genovese-veneziano — l'autore di attribuire il quadro a un suo diretto seguace.

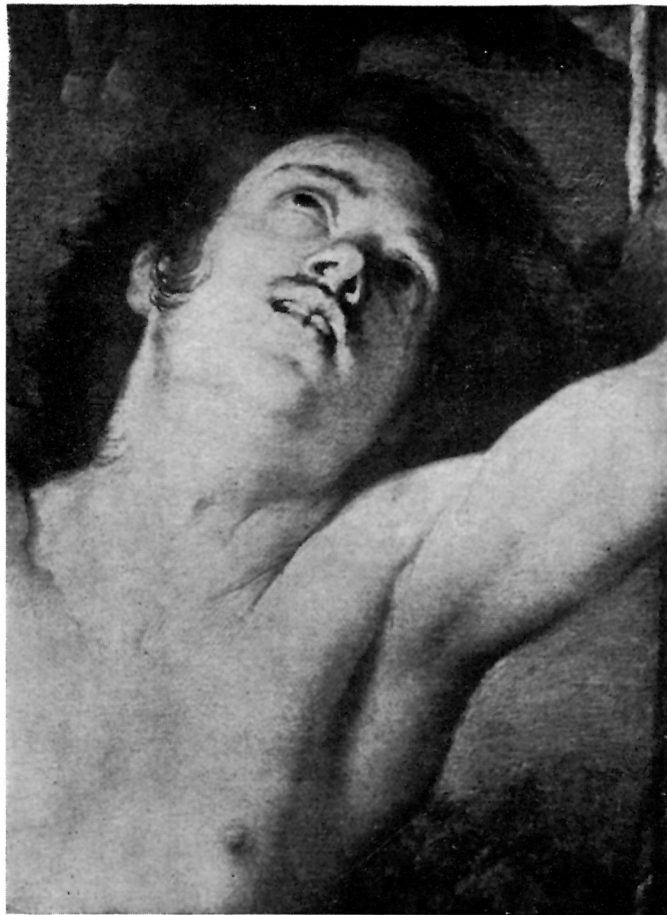
Bernardo Strozzi, PALA SV. SEBASTIJANA
Venecija, S. Benedetto

Bernardo Strozzi, PALA SV. KRISTOFORA

Krug Bernarda Strozzija, SV. SEBASTIJAN
Split, Gospa od Zdravlja

Bernardo Strozzi, PALA SV. SEBASTIJANA
Venecija, S. Benedetto

ERRATA — CORRIGE

U knjizi »Slikar Blaž Jurjev«, koja je ove godine izišla u izdanju Društva historičara umjetnosti potkrala se štamparska pogreška u posljednjem retku teksta Blaževe signature na poliptihu iz crkve sv. Jakova na Čiovu koja je donesena na str. 31. Tačan tekst čitave signature treba da glasi:

Blassius
pincssit

O
M 436
die messi
zugni 12

kao što se vidi iz fotografije u knjizi i kao što je i sam autor donio u svojoj studiji »Uz nalaz potpisa Blaža Jurjeva Trogirana« (Bulletin Zavoda za likovne umjetnosti JAZU, god. IX, Zagreb 1961, br. 3, str. 190).

Društvo historičara umjetnosti